

سنجش رابطه‌ی پهنه‌ی روابط و ابعاد هویت ملی^۱ مطالعه موردی: نسبت میان تعاملات فردی و گروهی با هویت ملی ایرانیان

عطاء‌الله عبدی*

E-mail: ataabdi@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۹/۱۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۵/۳۱

چکیده

پیوستگی و پیوند ابعاد هویت با هویت ملی، از جمله رهیافت‌های نرم‌افزاری مهم و اثرگذار در بقا و تداوم کشور - ملت‌ها به‌شمار می‌رود. از عوامل مهم در قوام هویت ملی تعاملات میان مردم در سطوح مختلف جغرافیایی است که از گذار آن آشنایی گروه‌های تشکیل دهنده‌ی ملت از داشته‌ها و اشتراکات فرهنگی خود می‌تواند در تقویت همگرایی ملی اثرگذار شود. از این‌رو هدف پژوهش حاضر بررسی این مسأله است که پهنه‌ی روابط و نوع ارتباط هویتی ایرانیان متمایل به کدام سطح هویتی است.

روش تحقیق از نوع پیمایشی و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه‌ی محقق ساخته است. بدین منظور جامعه‌ی آماری این پژوهش، تمامی افراد ۱۸ تا ۶۵ سال ساکن مراکز ۳۱ استان کشور در سال ۱۳۹۳ است که از میان آنها براساس فرمول کوکران و نمونه‌گیری چند مرحله‌ای با توجه به جمعیت مرکز هر استان ۱۵۰۴۰ نفر به‌عنوان نمونه‌ی آماری انتخاب شده‌اند. نتایج حاصل از سنجش رابطه‌ی پهنه‌ی روابط با دیگران و ابعاد هویت (هویت ملی، محلی و مدرن) نشان داد که با هویت ملی و مدرن رابطه دارد اما با هویت محلی رابطه ندارد. بنابراین، هر چقدر افراد از پهنه‌ی روابط بالاتری برخوردار بوده‌اند نسبت به هویت ملی گرایش بالاتر و نسبت به هویت مدرن گرایش پایین‌تری داشته‌اند. بنابراین تقویت پهنه‌ی روابط افراد با یکدیگر از یک‌سو منجر به افزایش گرایش نسبت به هویت ملی و از سوی دیگر باعث کاهش گرایش به هویت مدرن می‌شود.

کلید واژه‌ها: هویت ملی، پهنه‌ی روابط، تعامل محیطی، ایران.

۱. مقاله حاضر از داده‌های پژوهش «پیمایش هویت جمعی ایرانیان» که توسط مؤسسه مطالعات ملی در بهمن ماه سال ۱۳۹۳ اجرا شده، استفاده کرده است.

* استادیار گروه جغرافیای سیاسی، دانشگاه خوارزمی تهران، نویسنده‌ی مسؤول